

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЧЕТВЪРТО ОТДЕЛЕНИЕ

ДЕЛО MOSLEY срещу ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО
[CASE OF MOSLEY v. THE UNITED KINGDOM]

(Жалба № 48009/08)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

10 май 2011 г.

ОКОНЧАТЕЛНО

15.09.2011 г.

Настоящото решение влиза в сила съгласно чл. 44 § 2 (с) от Конвенцията. То може да претърпи редакционни промени.

По делото Mosley срещу Обединеното кралство,
Европейският съд по правата на човека (Четвърто отделение),
заседаващ като Камара, в състав:

Lech Garlicki, *председател,*

Nicolas Bratza,

Ljiljana Mijović,

David Thór Björgvinsson,

Päivi Hirvelä,

Ledi Bianku,

Nebojša Vučinić, *съдии,*

и Lawrence Early, *секретар на отделението,*

след разисквания в закрити заседания на 11 януари 2011 г. и на 12 април 2011 г.,

постановява следното решение, прието на последно посочената дата:

ПРОИЗВОДСТВО

1. Делото е образувано по жалба (№ 48009/08) срещу Обединено кралство Великобритания и Северна Ирландия, подадена в Съда на 29 септември 2008 г., съгласно член 34 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи („Конвенцията“) от британски гражданин, г-н Max Rufus Mosley, („жалбоподателя“).

2. Жалбоподателят е представляван от адвокатска фирма Collyer Bristow LLP със седалище в Лондон. Правителството на Обединеното кралство („Правителството“) е представлявано от г-н D. Walton, представител на Министерство на външните работи.

3. Жалбоподателят твърди, че Обединеното кралство е нарушило позитивните си задължения по член 8 от Конвенцията, самостоятелно и във връзка с член 13, за гарантиране на неговото право на неприкосновеност на личния му живот.

4. На 20 октомври Съдът решава да уведоми правителството за жалбата. Освен това Съдът решава да разгледа основанията на жалбата едновременно с допустимостта ѝ (член 29 § 1).

5. Жалбоподателят и правителството представят писмени становища (Правило 54 § 2 (b)). Като трета страна становища представят и Guardian News & Media Ltd, The Media Lawyers' Association (Асоциацията на медийните адвокати) и Finers Stephens Innocent от името на The Media Legal Defence Initiative (Правна инициатива за защита на Медията), Index on Censorship (Индекс за цензурата), The Media International Lawyers' Association (Асоциацията на международните медийни адвокати), European Publishers' Council

(Съвет на европейските издатели), The Mass Media Defence Centre (Център за защита на масмедията), Румънски хелзинкски комитет, българската фондация „Програма достъп до информация“ (ПДИ), Global Witness and Media Law Resource Centre (Ресурсен център „Глобален свидетел и медийно право“), които са допуснати от председателя да участват в писмената процедура (член 36 §2 от Конвенцията и Правило 44 § 3 (а).

6. На 11 януари 2011 г. в сградата на Европейския съд по правата на човека, Страсбург, се проведе открито заседание по делото (Правило 59 § 3).

Пред Съда се явиха:

(a) *за правителството*

г-н D. WALTON,

г-н J. EADIE QC

г-н A. JEEVES,

*агент,
адвокат,
консултант;*

(b) *за жалбоподателя*

Lord PANNICK QC

г-н D. SHERBORNE,,

г-н M. MOSLEY,

г-н D. CROSSLEY,

г-н T. LOWLES,

*адвокат,
жалбоподател,
адвокати.*

Съдът изслуша доводите на г-н Eadie и Лорд Pannick и отговорите им по поставените от Съда въпроси.

7. На 1 февруари 2011 г. Съдът промени състава на своите отделения (Правило 25 § 1), но по настоящото дело се запазва Камарата, назначена в рамките на предишното Четвърто отделение.

ФАКТИ

I. ФАКТИЧЕСКИ СЪСТАВ

8. Жалбоподателят е роден през 1940 г. и живее в Монако.

9. На 30 март 2008 г. *News of the World*, неделен вестник, собственост на News Group Newspapers Limited, публикува на първа страница статия, озаглавена „Шеф на Формула 1 устройва нацистка оргия с пет проститутки“. Статията започва с изречението „Днес са разкрити тайните садомазохистични сексуални наклонности на шефа на автомобилното състезание Формула 1, Max Mosley.“ Няколко

вътрешни страници от вестника също са посветени на историята, включително снимки, взети от видеоматериал, тайно заснет от един от участниците в сексуалните действия, на когото предварително е заплатено да го направи. Редактиран откъс от видеозаписа, както и снимки от него са публикувани на уебсайта на вестника и са разпространени на други места в интернет. Печатното издание на вестника кани читателите да гледат видеозаписа, като предоставя адреса на уебсайта на вестника.

10. По-късно същия ден адвокатите на жалбоподателя се оплакват до *News of the World* относно видеоклипа, който е достъпен на уебсайта. На следващия ден, 31 март 2008 г., редактираният клип е доброволно свален от уебсайта и е поето задължение да не бъде показван отново без 24-часово предизвестие. Такова предизвестие е отправено с писмо от 3 април 2008 г. и изпратено по факс в 13:15 часа същия ден.

11. Редактираният видеоматериал е гледан над 1,4 милиона пъти в дните 30 и 31 март 2008 г. През същия период електронната версия на статията е посетена над 400 000 пъти. Печатното издание на *News of the World* има среден тираж от над три милиона екземпляра.

12. На 4 април 2008 г. жалбоподателят завежда дело срещу News Group Newspapers Limited като претендира обезщетение за вреди, причинени от нарушаване на поверителността и намеса в личния живот. Въпреки че не оспорва извършването на сексуалните действия, той се противопоставя на определянето на тези действия като нацистка игра. Освен това той иска постановяване на съдебно разпореждане, с което да се забрани на *News of the World* да публикува на своя уебсайт редактирания видеоматериал.

13. На 6 април 2008 г. *News of the World* публикува втора поредица от статии за сексуалните действия на жалбоподателя.

14. На 9 април 2008 г. съдия Eady от Върховния съд, отказва да издаде разпореждане, тъй като материалът вече не е поверителен поради широкото му разпространение на хартия и в интернет.

15. Преценявайки подхода, който следва да възприеме съдът по отношение издаването на разпореждането за налагане на временна забрана, той отбелязва, че във всички случаи, когато се иска ограничаване на публикация въз основа на твърдяно нарушение на права, гарантирани от член 8 и когато тези права се конкурират с правата на други лица, по-специално правото на медиите на свобода на изразяване, трябва да се вземат предвид следните принципи:

„28... i) Нито едно право, признато от Конвенцията, само по себе си няма предимство пред друго;

ii) Когато възникне противоречие между ценностите, защитавани по членове 8 и 10, е необходимо да се отдаде „специално внимание“ на сравнителното значение на специфичните права, претендирани в конкретния случай;

iii) Съдът следва да вземе предвид основанията за нарушаване или ограничаване на всяко право;

iv) Следователно критерият за съразмерност трябва да се приложи спрямо всяко от правата.“

16. Той продължава:

„29. В настоящия случай правата на г-н Mosley по член 8 несъмнено влизат в противоречие с правата на дружеството ответник по член 10. Трябва да се отговори на въпроса дали, с оглед на съдържащата се в редактирания видеоматериал информация, г-н Mosley все още може да има разумни очаквания за неприкосновеност, предвид всичко случило се след първоначалната публикация.“

17. Съдия Eady счита, че липсва достатъчно силен обществен интерес за публикуване на снимките, който да оправдава *prima facie* незачитане правото на жалбоподателя на защита във връзка с вмешателското и уронващо достойнството естество на снимките, като отбелязва:

„30. ... Единствената причина за интереса към тези снимки е това, че те са леко неприлични и дават възможност за присмех за сметка на участниците. Доколкото обществеността изобщо има право да знае за сексуалните предпочитания на г-н Mosley, въпросът вече е приключен след първоначалната публикация в *News of the World*. На този етап липсва какъвто и да е легитимен елемент на обществен интерес, който да оправдава допълнителното публикуване на редактирания видеоматериал на уебсайта на ответника.“

18. Все пак, що се отнася до степента на оправданото очакване за защита на личния живот на жалбоподателя, съдия Eady отбелязва, че материалът е видян от хиляди хора по целия свят и все още е достъпен. Той продължава:

„33. ... Съдът винаги трябва да държи сметка за практическите реалности и ограниченията по отношение на това, което може да бъде постигнато ... Въпреки това е *възможно* постигането на известен резултат, когато информацията, чието ограничаване със съдебна заповед се иска, е толкова широко и общо достъпно в „публичното пространство“, че подобно разпореждане няма да има практическо значение.

34. Както изтъква г-н Millar [за News Group Newspapers Limited], ако някой желае да потърси съдържанието на редактирания видеоматериал в интернет, съществуват множество начини за достъп до него, независимо от всяка заповед, с която Съдът може да реши да наложи ограничения на съдържанието на уебсайта на *News of the World*. Съдът не трябва да допуска да се увлече в ролята на King Canute. Въпреки че издаването на заповед може да бъде желателно за защита на неприкосновеността и да е възможно в съответствие с понастоящем прилаганите от съдилищата принципи, може да се стигне до ситуация, при която това е просто безполезно и да се определи, според традиционната терминология, единствено като *brutum fulmen* (*напразна заплаха*). Не подобава на Съда да прави напразни жестове.“

19. Той приема, че материалът е толкова широко достъпен, че исканата заповед ще има твърде малко практическо значение, като отбелязва:

„36. ... Бентът вече е отприщен. С известна неохота стигнах до заключението, че макар този материал да представлява вмешателство и да уронва достойнството, и въпреки факта, че липсва легитимен обществен интерес за неговото по-нататъшно публикуване, издаването на заповед срещу ответника при сегашното положение ще бъде просто безплоден жест. Всеки, който желае да осъществи достъп до видеоматериала, може лесно да го направи и е безсмислено да се забранява на *News of the World* да показва нещо, което вече е достъпно.“

20. Скоро след това видеоматериалът е възстановен на уебсайта на *News of the World*.

21. В хода на последвалото производство за неприкосновеност на личния живот пред Върховния съд съдът изслушва свидетелските показания на редактора на *News of the World*. Относно причините за липса на предварително уведомяване на жалбоподателя за предстоящото публикуване на материала съдът задава следните въпроси:

„В: Третото Ви съображение беше рискът от налагане на временна забрана и това е истинската причина, нали така?

О: Да, това беше основно безпокойство.

В: Тревожехте се, че съдът може да издаде разпореждане за забрана.

О: Имахме го предвид, да.

...

В: Значи сте признавали, че съществува реален риск съдът да заеме становище, на временна основа, че това вмешателство в личния живот е неоснователно?

О: В днешно време всички вестници са изправени пред такъв риск.

В: Какъв е проблемът да се остави на съда да вземе решение? Не е ли това начинът, по който функционират демократичните общества; когато едно лице казва, че няма нарушение на неприкосновеността, а друго твърди, че има такава? ... Няма нищо нередно един безпристрастен съдия да разгледа въпроса, нали?

О: Така е. Често се случва.

В: Но в този случай Вие не сте били готови да поемете риска?

О: В този случай.“

22. На 24 юли 2008 г. е постановено съдебно решение в производството за неприкосновеност на личния живот.

23. Относно твърденията в статиите за нацистки елемент, съдия Eady отбелязва, че след получаването на материала, последният не е надлежно проверен за нацистко съдържание и говорът на немски език

дори не е преведен. Вместо това, засегнатите лица се задоволяват единствено да се позоват на общи впечатления, които съдия Eady намира за „твърде недостатъчни“, имайки предвид пагубното въздействие, което публикацията може да има върху всички участници и сериозността на твърденията, особено на тези за присмех към начина на третиране на затворници в концентрационен лагер. Той е склонен да приеме, че отговарящият за материала журналист и редакторът са смятали, че има нацистки елемент, най-малкото защото са искали да ярват, че е така. Той заключава:

„170. Това убеждение обаче не се основава на разумен анализ на материала в тяхно присъствие. По-скоро това е прибързано заключение, направено „мимоходом“, както се изразява г-н Thurlbeck [журналистът]. Балансиращите фактори, по-специално липсата на конкретни нацистки знаци, не са взети предвид. Когато на г-н Myler [редактора] бяха показани обстойно десетки фотографии, някои от които той е виждал преди публикацията, той трябваше да признае от свидетелската банка, че няма нацистки знаци и, разбира се, не може да посочи нищо, което да загатва „присмиване“ над жертви в концентрационен лагер. Този извод е можело, и е трябвало, да бъде направен преди публикацията. Смятам, че това желание да се повярва в нацисткия елемент и в подигравката с жертвите на Холокоста не се основава на проучвания или анализ, съвместими с „отговорната журналистика“ ... [П]реценката е направена по начин, който може да се определи, меко казано, като „прибързан“ и „нехаен“.

24. Съдия Eady продължава да разсъждава върху преценката на вестника преди публикацията относно легитимността на публикуването на статиите. Той отбелязва, че във връзка с неприкосновеността на личния живот могат в широки граници да бъдат дадени различни оценки по въпроси като например, дали има основателно очакване за неприкосновеност или действителен обществен интерес, който да оправдава вмешателството. Съдията смята, че не може да приеме твърдението на жалбоподателя, че към онзи момент всяко от съответните лица е трябвало да знае, че публикацията ще бъде незаконосъобразна с оглед на това, че не може успешно да се обоснове обществен интерес, нито може да направи заключението, че на тези лица им е било безразлично дали се защитава общественият интерес. Въпреки че може да не е направен обстоен анализ, казва той, и несъмнено всеки може да да критикува качеството на журналистиката, създава крайния материал, това не е равнозначно на открито безразличие към законосъобразността на това поведение. Той отбелязва:

„209. Ясно е освен това, че една от главните причини материалът да се държи „в тайна“ до последния възможен момент, е да се избегне възможността за съдебно разпореждане за временна забрана. Така е щяло да се избегне отлагането на публикацията и, във връзка с неприкосновеността на личния живот, е щяло да означава, че в повечето случаи един потенциален ищец изобщо няма да си направи труда да заведе съдебно дело. След като сме поставени пред свършен факт и нежеланата публикация е налице, повечето хора биха си

помислили, че не може да се постигне много. И все пак, няма да е правилно да се слага знак на равенство между тази тактика и съзнателното и безотговорно извършване на нещо незаконно.

25. Съдия Eady постановява, че статиите във вестника и изображенията съставляват нарушение на правото на жалбоподателя на неприкосновеност на личния живот. Той приема, че сексуалните действия на жалбоподателя не съдържат скрити нацистки послания и следователно липсва обществен интерес или основание за публикуването на статията за личния му живот и съпътстващите изображения.

26. По въпроса за вредите съдия Eady отказва да присъди обезщетение с наказателен характер и ограничава допустимото обезщетение до размера на компенсаторно обезщетение. Той счита, че е спорно дали възпиращият ефект трябва да играе главна, а не съпътстваща роля за присъждането на компенсаторно обезщетение, като отбелязва, че представата за него се свързва обикновено с наказание. След това той констатира, че ако на дадено лице се изплати обезщетение за вреди с цел възпиране на ответника, това естествено ще се приеме за незаслужена облага. Той добавя, че ако претенциите за заплащане на вреди с цел възпиране имат някакъв шанс за успех, е необходимо да се имат предвид средствата на съответния ответник. Всяко обезщетение, присъдено срещу *News of the World*, ще трябва да бъде в толкова голям размер, че няма да съответства на критерия за съразмерност, ако се приеме, че изпълнява компенсаторна функция, и би имало „смразяващ ефект“ върху свободата на изразяване.

27. Съдия Eady признава, че присъдената сума няма да съставлява адекватно удовлетворение, като посочва:

„230. ... Вече съм изтъквал, че накърняването на репутацията не е пряко релевантен фактор, но не трябва да се забравя също, че искът за обезщетение за клевета може да постигне една цел, която е невъзможна при делата за неприкосновеност на личния живот. Докато репутацията може да бъде защитена чрез присъждане на обезщетение за вреди, в смисъл, че може да бъде възстановено предишното положение на ищеца, това е невъзможно, когато пред обществеността е разкрита неудобна лична информация. Както добре знаят медиите, наруши ли се неприкосновеността на личния живот щетата е нанесена и завеждането на дело в съда само задълбочава неудобното положение. Много рядко се срещат ищци, притежаващи решителността (и финансовите възможности) на г-н Max Mosley. Затова, ако журналистите успешно избегнат постановяването на съдебно разпореждане за временна забрана, обикновено могат да са спокойни като знаят, че нежеланото излагане на показ на нечий сексуален живот няма да им навлече никакви неблагоприятни последици и че (както казва г-н Thurlbeck в своето електронно писмо от 2 април) новините ще продължат да си вървят.

231. Въпреки всичко това, трябва да се приеме, че не винаги нарушаването на неприкосновеността на личния живот може да бъде ефективно компенсирано с парично обезщетение. Съдиите не могат да постигнат нещо, което по своето естество е невъзможно. Този неприятен факт не може да бъде преодолян чрез

просто добавяне на няколко нули към първото хрумнало ни число. Затова ми се струва, че единственият реалистичен ход е да се избере сума, която отразява факта на извършеното неправомерно вмешателство, като същевременно дава на засегнатата страна известна компенсация (*solatium*). Нищо повече не може да се направи при обстоятелства, когато традиционната цел за възстановяване (*restitutio*) не е осъществима. В същото време избраната сума не трябва да бъде такава, че да може да се тълкува като омаловажаване на неправомерното деяние или на вредите, които е причинило.“

28. В полза на жалбоподателя са присъдени 60 000 британски лири като обезщетение за вреди и приблизително 420 000 британски лири за разноски по делото. Съдията посочва, че жалбоподателят едва ли преувеличава като твърди, че животът му е съсипан. Постановено е окончателно съдебно разпореждане срещу вестника.

II. РЕЛЕВАНТНО НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И ПРАКТИКА

A. Комисията за жалби срещу пресата

29. Комисията за жалби срещу пресата („КЖП“) е независим орган, създаден да проверява жалби относно редакционното съдържание на вестници и списания и техните уебсайтове в Обединеното кралство. Когато една жалба бъде уважена, КЖП приема публично решение, а засегнатият вестник или списание са длъжни да публикуват критичното решение в неговата цялост и на видно място.

30. На 18 ноември 2008 г. КЖП приема за основателна жалбата на г-н P. Burrell, според която *News of the World* публикува статия за него, която е неточна и нарушава член 1 от Кодекса на редакторската практика (вж. следващия параграф 31 по-долу). Вестникът не се свързва с него за мнение преди публикацията. В своето решение КЖП посочва:

„[КЖП] и преди е заявявала, че не уведомяването на лицата, обект на статии, преди публикуването им – макар да не е задължително – в някои случаи може да съставлява небрежност съгласно член 1. Комисията никога не е твърдяла, че хората нямат право изобщо да изразяват мнение по даден журналистически материал или да получат право на отговор, ако те са подвели хора в друг контекст.

Освен това КЖП знае за притесненията на вестниците относно издаването на нежелани съдебни разпореждания за забрана. Според нея обаче това не означава да не се прилагат изискванията на Кодекса. Предвид естеството на материала и начина, по който вестникът иска да го представи, добавянето на коментар от страна на ищеца е било необходимо, за да се избегне нарушение на кодекса.

...

Никога не е съществувало абсолютно изискване към вестниците да уведомяват лицата, които предстои да бъдат представени в статии. Това ще е непрактично

по няколко причини: често пъти няма спор относно фактите или информацията е безобидна, броят на хората, споменати в безспорни материали, ще направи това невъзможно; а в някои случаи такова правило може да изложи на риск основателни разследвания. В настоящия случай обаче вестникът е взел погрешно решение и жалбата е уважена.“

В. Кодекси на практики

1. Кодекс на редакторската практика

31. КЖП отговаря за утвърждаването и прилагането на Кодекса на редакторската практика („Кодекса на редакторите“). Кодексът на редакторите редовно се преразглежда и изменя съобразно изискванията. Член 1 от Кодекса на редакторите предвижда по-специално, че пресата е длъжна да не публикува неточна, подвеждаща или изопачена информация, включително изображения.

32. Член 3 от Кодекса на редакторите е посветен на неприкосновеността на личния живот. Към релевантния момент той предвижда следното:

„3. *Неприкосновеност на личния живот

i) Всеки има право на неприкосновеност на личния и семейния си живот, на жилището, здравето и на тайната на кореспонденцията, включително на цифровите комуникации. От редакторите се очаква да обосноват вмешателството в личния живот на всяко лице без негово съгласие.

ii) Неприемливо е лицата да бъдат фотографирани на частни места без тяхно съгласие.

Забележка – Частни места са публична или частна собственост, на чиято територия има основателно очакване за необезпокояване.“

33. Член 10 от Кодекса на редакторите предвижда разпоредби относно тайните записи:

„10 *Скрити устройства и уловки

i) Пресата не трябва да се стреми към получаване и публикуване на материали, придобити чрез използване на скрити камери и скрити подслушвателни устройства; или чрез засичане на частни или мобилни телефонни обаждания, съобщения или имейли; или чрез непозволено изнасяне на документи или фотографии; или чрез неразрешен достъп до електронно съхранявана лична информация.

ii) Преиначаването на информация и използването на уловки, включително чрез представители или посредници, по принцип може да бъде оправдано единствено с обществен интерес и при условие, че материалът не може да бъде придобит с други средства.“

34. Към релевантния момент Кодексът на редакторите дефинира „обществения интерес“ по следния начин:

„Допускат се изключения от разпоредбите, отбелязани със *, когато може да се докаже, че те са в обществен интерес.

1. Общественият интерес включва, без изброяването да е изчерпателно, следното:

- i) Разкриване или оповестяване на престъпление или сериозна нередност.
- ii) Опазване на общественото здраве и безопасност.
- iii) Предпазване на обществото от въвеждане в заблуждение чрез действие или изказване на лице или организация.

2. Свободата на изразяване сама по себе си съдържа обществен интерес.

3. Във всички случаи на позоваване на обществения интерес КЖП изисква от редакторите да докажат цялостно по какъв начин се обслужва общественият интерес.

4. КЖП преценява в каква степен материалът вече е станал или ще стане обществено достояние.

...“

35. През октомври 2009 г. параграф 3 е изменен както следва:

„Във всички случаи на позоваване на обществения интерес КЖП изисква от редакторите цялостно да докажат, че те основателно са вярвали, че публикацията или журналистическите действия, предприети във връзка с публикацията, са в обществен интерес.“

36. Кодексът на редакторите е съпроводен от Ръководство на редакторите, което има за цел да даде насоки за съответствие с разпоредбите на Кодекса. През януари 2011 г. то претърпява основно изменение, като се внасят промени относно предварителното уведомяване и „обществения интерес“. По отношение на предварителното уведомяване понастоящем се пояснява:

„Съществува широко съгласие, че предварителното уведомяване на лицата, обект на журналистически материали, преди публикуването, макар често да е желателно, не може, а и не трябва да бъде задължително. Това би било непрактично, често пъти ненужно и неосъществимо и може да изложи на опасност легитимни разследвания. В същото време обаче, когато не са отразени съответните гледни точки по случая, това може да доведе до неточност и нарушаване на Кодекса. КЖП е приела насоки как да се преодолее това трудно положение:

1. Ако няма съмнение относно истинността на материала, няма вероятност неупредомияването на засегнатите лица преди публикуването да доведе до нарушаване на член 1 от Кодекса [относно точността].

2. Когато информацията идва от източник (особено анонимен), може да е разумно да се потърси „другата страна на историята“ преди излизането на статията;

...“

37. Що се отнася до критерия „обществен интерес“, Кодексът посочва:

„При преценка на твърдения в публикации, че иначе забранена информация или методи са оправдани от гледна точка на обществения интерес, както

Кодекса, така и КЖП установяват високи изисквания. Върху редактора пада тежестта да докаже изцяло по какъв начин се обслужва общественият интерес.“

38. Кодексът предоставя и подробности относно предходни решения на КЖП по въпроса за „обществения интерес“ и определя ключови въпроси като:

„Основателно ли е да се счита, че публикацията или журналистическата дейност са били в обществен интерес? КЖП ще изисква пълни обяснения, които да доказват, че при дадените обстоятелства основанията са били действителни и сериозни.

При използване на скрити методи, уловки, тормоз или плащане на криминално проявени лица или свидетели, могла ли е информацията да бъде придобита с други средства?

Станала ли е информацията публично достояние или е вероятно това да се случи?

Ако са засегнати деца, публикацията от изключителен обществен интерес ли е била?”

2. *Кодекс на радио- и телевизионното разпространение, приет от Службата за комуникации (Ofcom)*

39. Дейността на радио- и телевизионните оператори се подчинява на Кодекса на радио- и телевизионното разпространение, приет от Ofcom („Кодекса на Ofcom“). Член 7 от Кодекса на Ofcom разглежда въпроса за справедливостта и предвижда по-конкретно следното:

„7.9 Преди излъчване на документално предаване, включително предавания, посветени на минали събития, разпространителите следва да положат дължимата грижа да се уверят, че:

...

- на всяко лице, чието пропускане може да бъде несправедливо спрямо лице или организация, е предоставена възможност да вземе участие.“

40. Принцип 8 от Кодекса на Ofcom засяга необходимостта от избягване на необосновано нарушаване на неприкосновеността на личния живот в предаванията и във връзка с придобиването на включения в предаванията материал.

С. Правни средства за защита срещу публикуването на лична информация

41. Съгласно английското право съществуват няколко правни средства за защита в случаи на злоупотреба с лична информация. Може да се поиска издаване на съдебно разпореждане, с което се забранява публикуването на материал, свързан с личния живот. Възможно е още компенсаторно обезщетение за вредите, причинени от нежеланата публикация, включително и допълнително обезщетение,

когато други особености на вмешателството или поведението на ответника след публикацията водят до увеличаване на първоначалната вреда. Алтернатива на обезщетението за вреди е определянето на придобитите от ответника ползи. Освен това съдът може да разпорежи предаване на злепоставящия материал.

42. Допълнителна защита се предоставя със Закона за защита на данните [Data Protection Act] от 1998 г., който урежда обработването на личната информация, включително придобиването, съхраняването, използването и разкриването на такава информация. Той съдържа списък с осем принципа за защита на данните, които трябва да бъдат съблюдавани от администраторите на данни в Обединеното кралство. Те включват принципите за добросъвестно и законосъобразно обработване на данните; личните данни да се събират само с конкретно посочена и законосъобразна цел/цели; личните данни да бъдат достатъчни, уместни и не повече от необходимото предвид целите, за които се обработват; личните данни следва да са точни и актуални; и личните данни следва да се обработват в съответствие с правата на субектите на данните съгласно този закон. Предвиждат се допълнителни изисквания по отношение на „деликатни лични данни“, които включват информация относно сексуалния живот а лицето.

43. Член 32(1) от закона обаче предвижда изключение от принципите за защита на данните при наличие на „обществен интерес“, когато информацията се обработва за журналистически цели:

„Лични данни, които се обработват единствено за специални, не подлежат на която и да е разпоредба, свързана с настоящата алинея, ако:

а) обработването е предприето с оглед публикуването от което и да е лице на какъвто и да е журналистически, литературен или художествен материал,

б) администраторът на данни има основание да счита, като има предвид по-специално особената важност на обществения интерес при свободата на изразяване, че публикацията ще бъде в обществен интерес, и

в) администраторът на данни има основание да счита, че при всички обстоятелства, спазването на тези разпоредби е несъвместимо със специалните цели.“

44. Член 3 определя „специалните цели“, като включващи „целите на журналистиката“. Член 32(2) предвижда, че изключението се отнася до принципите за защита на данните, с изключение на седмия принцип за защита на данните, който посочва необходимостта от прилагане на подходящи технически и организационни мерки срещу неправомерно или незаконосъобразно обработване на лични данни или срещу случайна загуба или унищожаване, или повреждане на лични данни. Член 32(3) предвижда, че съблюдаването на който и да е кодекс за практиките е релевантно за преценка на това дали е имало основание да се счита, че публикацията ще бъде в обществен интерес.

45. Член 13 от закона дава право на субекта на данни да претендира компенсация, когато има нарушение на изискванията на закона, а член 14 му позволява да иска поправка на вредите, заличаване или унищожаване на личните данни.

D. Съдебни разпореждания за налагане на временни мерки

46. Практиката по съдебните разпореждания за налагане на временни мерки съгласно английското право е изложена в решението по дело *American Cyanamid Co. срещу Ethicon Ltd* ([1975] въззивни дела 396) По-специално, от лице, което търси постановяване на съдебно разпореждане за временна мярка, се изисква да докаже, че има „сериозен правен интерес“ от иска. След като това бъде доказано, съдът трябва да установи разумното равновесие между доводите в подкрепа на издаването на съдебно разпореждане и доводите, според които на жалбоподателя остава възможността да претендира обезщетение за вреди. Когато има съмнения относно адекватността на обезщетението като правно средство за защита, често надделяват съображенията за запазване на съществуващото положение (*status quo*), вследствие на което се постановява съдебно разпореждане за налагане на временна мярка.

47. Практиката по дела, свързани с правото на свободно изразяване, впоследствие е изменена с влизането в сила на Закона за правата на човека [Human Rights Act] от 1998 г. Член 12 от закона предвижда:

„(1) Настоящият член се прилага, когато съдът преценява дали да предостави каквато и да е защита, която, ако бъде предоставена, може да засегне упражняването на признатото от Конвенцията право на свободно изразяване.

(2) Когато лицето, срещу което се иска защита (ответникът), не присъства и не е представявано, такава защита не може да се предостави, освен ако съдът е убеден—

(a) че ищецът е предприел всички разумни действия за уведомяване на ответника; или

(b) че съществуват наложителни причини ответникът да не бъде уведомяван.

(3) Не се предоставя такава защита за предотвратяване на публикация преди съдебен процес, освен ако съдът не е убеден, че е вероятно ищецът да докаже, че публикацията не е следвало да бъде разрешена.

(4) Съдът трябва да обърне особено внимание на важноста на признатото от Конвенцията право на свободно изразяване и когато производството се отнася до материал, изготвен от ответника или който съдът определя като журналистически, литературен или художествен материал (или като имаш връзка с такъв материал), на—

(a) степента, в която—

(i) материалът е станал или предстои да стане обществено достъпен; или

(ii) публикуването на материала е или би било в обществен интерес;

(b) съществуването на релевантен кодекс на практики в областта на неприкосновеността на личния живот.“

48. Действието на Закона за правата на човека, по-специално на член 12(3), е разгледано от Камарата на лордовете по делото *Cream Holdings Limited и други с/у Banerjee и други* [2004] UKHL 44. Лорд Nicholls of Birkenhead отбелязва, че:

„15. Когато законопроектът за правата на човека се обсъждаше от Парламента, беше изразена загриженост за неблагоприятните последици, които законопроектът може да има върху свободата на пресата. Член 8 от Европейската конвенция, гарантиращ правото на неприкосновеност на личния живот, беше сред признатите от Конвенцията права, които да бъдат приложени чрез законодателството. Опасението беше, че с прилагането на традиционния подход на *American Cyanamid* съдилищата с готовност ще издават разпореждания за предварително спиране на вестниците, за да запазят съществуващото положение до съдебния процес, всеки път, когато жалбоподатели твърдят, че дадена застрашена публикация ще наруши техните права по член 8. Член 12(3) беше приет, за да се разсеят тези страхове. Главното му предназначение бе да подсили защитата, предоставена на свободата на словото, на този междинен етап. С него се целеше установяването на по-високи изисквания за издаването на съдебни разпореждания за налагане на временни забрани срещу медиите в сравнение с насоките на *American Cyanamid* за „сериозност на предмета на делото“ или „реална възможност“ за успех на делото.“

49. В заключение той казва, че:

„22. Член 12(3) превръща вероятността за успех в процеса в съществен елемент от съображенията на съда за това дали да издаде разпореждане за временна мярка. Но за да се постигне необходимата гъвкавост, степента на вероятност за успех в процеса, която изисква член 12(3), трябва да бъде в зависимост от обстоятелствата. Не може да има един единствен, неизменен критерий, който да се прилага спрямо всички искания за постановяване на временни разпореждания за забрана. По-скоро член 12(3) следва да се тълкува в смисъл, че съдът не трябва да постановява разпореждане за временна забрана, без да се увери, че възможностите на жалбоподателя за успех в процеса са достатъчно благоприятни, за да обосноват издаването на такова разпореждане при конкретните обстоятелства по делото. Относно това каква степен на вероятност прави възможностите за успех „достатъчно благоприятни“, стандартният подход следва да бъде съдилищата да са изключително внимателни при постановяването на разпореждания за временни забрани, когато жалбоподателят не е убедил съда, че вероятно („най-вероятно“) ще спечели делото. Най-общо, това следва да бъде минималното изискване, което жалбоподателят трябва да изпълни, преди съдът да реши да упражни своето право на преценка, като вземе надлежно предвид съответната съдебна практика по член 10 и всички конкуриращи права по Конвенцията. Ще има обаче случаи, в които ще е нужно съдът да изостави този общ подход и да приеме за достатъчна предпоставка наличието на по-ниска степен на вероятност. Обстоятелствата, при които това ще е възможно, включват посочените по-горе: когато евентуалните неблагоприятни последици от разкриването са особено тежки или когато е необходимо краткосрочно разпореждане, за да може съдът

да изслуша и да разгледа надлежно искането за временна защита в хода на висящо дело или съответно на въззивно дело.“

50. Впоследствие, по делото *Douglas & Ors c/y Hello! Ltd & Ors* ([2005] EWCA, Гражданско отделение 595), Апелативният съд посочва:

„258. Разбира се, както наскоро подчертава Камарата на Лордовете по делото *Cream Holdings Limited c/y Banerjee* [2004] 3 WLR 918, ищец, който иска постановяване на разпореждане за временно спиране на публикация, трябва да удовлетвори твърде високи критерии в контекста на член 12(3) от Закона за правата на човека от 1998 г.“

Е. Комисията по култура, медии и спорт към Камарата на представителите

51. На 9 февруари 2010 г. Комисията по култура, медии и спорт към Камарата на представителите („парламентарната комисия“) публикува доклад за *Стандарти за пресата, неприкосновеност на личния живот и клевета* (Втори доклад на сесия 2009-10, Камара на представителите 362-I). Докладът е изготвен след получаването на писмени становища и изслушването на устни показания от няколко заинтересовани лица, включително жалбоподателя и редактора на *News of the World*. Една глава от доклада е посветена на изследване на неприкосновеността на личния живот и нарушаването на доверие. Относно представените доказателства за необходимостта от въвеждане на разпоредба за предварително уведомяване, в доклада се казва:

„82. По делото на г-н Mosley последният твърди, че той категорично би поискал съдебно разпореждане, ако е уведомен предварително за намерението на *News of the World* да публикува. Г-н Myler [редакторът на *News of the World*] заяви пред нас, че той и колегите му от вестника са знаели това: „знаехме, че г-н Mosley вероятно ще получи разпореждане, а аз имах силното усещане, че този материал наистина не трябва да бъде спиран заради разпореждане.“

52. Съгласно доказателствата, събрани от парламентарната комисия, в повечето случаи журналистите се свързват с лицата, обект на техните статии, преди публикацията. Някои данни, изнесени пред парламентарната комисия, обаче показват, че понякога редакторите предприемат добре премерен риск да не уведомяват лицето, тъй като знаят или подозират, че ще бъде постановено разпореждане за временна забрана на предстояща статия. Докладът отбелязва:

„91. Несъмнено предварителното уведомяване, изразяващо се в предоставяне на възможност за коментар, е правило сред гилдията. Въпреки това с учудване научаваме, че КЖП не е дала никакви указания за предварително уведомяване. Предоставянето на възможност за коментар на лицата, обект на статии, често е от решаващо значение за справедливото и балансирано отразяване и Кодексът на КЖП следва да съдържа изрична разпоредба за това.“

53. Парламентарната комисия препоръчва Кодексът на редакторите да бъде изменен и да включи изискване към журналистите редовно да уведомяват лицата, обекти на техните статии, преди публикацията, която попада в изключенията от „обществен интерес“ и в Ръководството за редакторите да се добавят указания за журналисти и редактори относно предварителното уведомяване.

54. Относно необходимостта от законоустановено изискване за предварително уведомяване, парламентарната комисия заключава, че:

„93. ... правно или безусловно изискване за предварително уведомяване би било неефективно, поради възприетата необходимост от изключение в „обществен интерес“. Вместо това, считаме, че е подходящо да се насърчават редакторите и журналистите да уведомяват предварително лицата, обекти на критични материали или репортажи, като се разреши на съдилищата да вземат предвид всяко неуведомяване, когато преценяват вредите в последващо производство за нарушение на член 8. Затова препоръчваме Министерството на правосъдието да измени разпоредбите на Гражданско-процесуалния закон така, че липсата на предварително уведомление да бъде обстоятелство, при което се определя по-голям размер на обезщетението за вреди при нарушение на член 8. Освен това предлагаме изменението да предвижда, че не може да се претендира по-големия размер на обезщетението за вреди в случаите, когато разкриването на личната информация е в обществен интерес.“

III. РЕЛЕВАНТНИ МЕЖДУНАРОДНИ АКТОВЕ

A. Релевантни текстове на Съвета на Европа

1. Парламентарната асамблея на Съвета на Европа

55. На 23 януари 1970 г. Парламентарната асамблея на Съвета на Европа приема Резолюция 428, която съдържа декларация относно средствата за масово осведомяване и човешките права. По отношение задължението на пресата да действа отговорно, декларацията посочва, че е желателно да се въведат:

„(a) професионално обучение за журналисти, за което да отговарят редактори и журналисти;

(b) професионален етичен кодекс на журналистите; той следва да обхваща по-специално такива въпроси като правилното и добре балансирано отразяване, коригиране на неточна информация, ясно разграничение между отразяване на информация и коментари, избягване на обвинения, зачитане на неприкосновеността на личния живот, зачитане на правото на справедлив процес, гарантирано от член 6 от Европейската конвенция за правата на човека;

(c) прессъвети, които да имат правомощието да разследват и дори да цензурират в случаите на непрофесионално поведение, с оглед на упражняването на самоконтрол от страна на пресата.“

56. В декларацията още се отбелязва, че съществува област, в която упражняването на правото на свободно изразяване може да влезе в

противоречие с правото на неприкосновеност на личния живот, гарантирано от член 8 и че не трябва да се допуска упражняването на първото право да пречи на съществуването на второто. Посочва се, че същността на правото на неприкосновеност на личния живот се изразява в правото на всеки да живее живота си при минимално вмешателство и е свързана с личния, семейния и домашния живот, физическата и моралната неприкосновеност, честта и репутацията, избягване на представяне в неистинска светлина, неразкриване на ирелевантни и неудобни факти, непозволено публикуване на лични фотографии, защита срещу злоупотреба с личните комуникации и предпазване от разкриване на информация, предоставена или получена от лицето поверително. Освен това декларацията посочва, че правото на неприкосновеност на личния живот, признато от член 8, следва не само да защитава индивида срещу вмешателство от страна на публичните органи, но и срещу вмешателство от страна на частни лица или институции, включително средствата за масово осведомяване, и че националното законодателство следва да гарантира тази закрила.

57. На 26 юни 1998 г. Парламентарната асамблея приема следваща резолюция, Резолюция 1165 относно правото на неприкосновеност на личния живот, която отделя особено внимание на публичните личности. В резолюцията се посочва, че неприкосновеността на личния живот често бива нарушавана, дори в страни със специално закрилящо законодателство, тъй като личният живот на хората се е превърнал в печеливша стока за определени дялове на медиите. Тя продължава:

„8. Често в името на едностранчивото тълкуване на правото на свободно изразяване, гарантирано в член 10 на Европейската конвенция за правата на човека, медиите нахлуват в личния живот на хората, като твърдят, че техните читатели имат право да знаят всичко за публичните личности.

9. Определени факти, свързани с личния живот на публичните личности, по-специално политиките, могат наистина да бъдат от интерес за гражданите и следователно може да е оправдано гражданите, които са и гласоподаватели, да бъдат информирани за тези факти.

10. Затова е необходимо да се намери начин за балансиране на упражняването на двете основни права, които са гарантирани от Европейската конвенция за правата на човека: правото на неприкосновеност на личния живот и правото на свобода на изразяване на мнение.“

58. Резолюцията потвърждава отново значението на правото на всяко лице на неприкосновеност на личния живот и на правото на свобода на изразяването на мнение като основи на демократичното общество. Отбелязва се, че тези права не са нито абсолютни, нито се намират в някакъв йерархически порядък, тъй като са еднакво ценни. По-нататък, правото на неприкосновеност на личния живот, признато с член 8, изисква защита срещу вмешателство от страна на частни лица или институции, включително средствата за масово осведомяване.

Резолюцията също установява специални насоки за необходимото съдържание на националното законодателство:

„i. възможността за завеждане на гражданскоправен иск следва да бъде гарантирана, за да може жертвата да претендира евентуалните вреди, произтичащи от нарушаването на неприкосновеността на личния живот;

ii. редактори и журналисти следва да носят отговорност за нарушения на неприкосновеността на личния живот чрез техни публикации, така както носят отговорност за клевета;

...

iv. следва да се предвидят икономически санкции за издателски групи, които системно нарушават неприкосновеността на личния живот на хората;

...

vii. следва да се приеме разпоредба, даваща възможност на всеки, който знае, че предстои разпространяване на информация или изображение, свързани с неговия личен живот, да предприеме спешни действия пред съда като например подаване на кратка молба за издаване на разпореждане за временна забрана или разпореждане за отлагане разпространяването на информацията, в зависимост от преценката на съда по същество на твърдението за нарушение на неприкосновеността на личния живот;

viii. медиите следва да бъдат насърчавани да изготвят свои собствени насоки за публикуване и да създадат организация, пред която лицата да могат да подават оплаквания срещу вмешателства в личния живот и да изискват публикуването на опровержение.“

59. На 3 октомври 2008 г. Парламентарната асамблея приема Резолюция 1636 (2008) относно показателите за медиите в демократичното общество. С нея се припомня значението на свободата на изразяване на пресата в демократичното общество и се призовават държавите членки да подложат на оценка своите национални законодателства относно медиите, като имат предвид основния принцип, че трябва да съществува система за саморегулиране на медиите, включваща право на отговор и поправка или доброволни извинения от страна на журналистите и че журналистите трябва да приемат свои собствени професионални кодекси за поведение и да ги прилагат.

2. Комитетът на министрите

60. На Шестата европейска конференция на министрите по политика на средствата за масово осведомяване, проведена в Краков на 15-16 юни 2000 г., участващите министри приемат Декларация за „медийна политика на бъдещето“. В декларацията представителите на договарящите държави се споразумяват за програма за действие на паневропейско равнище, която да се изпълнява от Управителния комитет по масмедии („УКММ“). Програмата за действие включва следните клаузи:

„I. Дейности, свързани с баланса между свободата на изразяване и информация и други права и законни интереси

УКММ следва да:

- ускори работата си за постигане на баланс между свободата на изразяване и информация и правото на неприкосновеност на личния живот;

- завърши работата по разкриването на информация и изразяването на мнения относно политически фигури и държавни служители, разкриването на информация в обществен интерес, както и медийното отразяване на съдебните дела, за да определи общи насоки за цяла Европа възможно най-бързо.

- проучи проблемите, причинени от разпространяването на материал, хвърлящ съмнение върху достойнството и почтеността на лицата, дори и в традиционните медии;

- изследва влиянието на онлайн разпространението на информация от лица или други източници, които може да не са обвързани от професионална журналистическа етика или кодекси на поведение.“

61. След приемането на програмата УКММ създава група от специалисти в областта на свободата на изразяване и други основни права („ММ-С-ОП“). ММ-С-ОП подготвя проект на декларация на Комитета на министрите относно свободата на изразяване и правото на зачитане на личния живот, който УКММ разглежда в заседания на 10 юли 2003 г. и 21 януари 2004 г. УКММ обаче не кани Комитета на министрите да приеме декларацията.

В. Законодателство и практика на държавите членки на Съвета на Европа.

62. Съгласно информацията, предоставена от страните или придобита по друг начин от Съда, изискване за предварително уведомяване липсва в правните системи на всички договарящи страни. Все пак, някои държави членки изискват съгласието на съответното лице за публикуване на материал, свързан с личния му живот, като в много случаи се прилагат форми на изключение от „обществен интерес“. По този начин неполучаването на съгласие може да има правни последици при последващо съдебно производство, предприето от лицето, което е обект на публикацията.

63. Няколко държави членки са приели Кодекси на практики, в повечето случаи незадължителни, които също съдържат под някаква форма изискване за съгласие.

С. Директива 95/46/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни („Директивата на ЕС“)

64. Директивата на ЕС е приета с цел да гарантира защитата на личните данни. Тя се прилага по отношение на 27-те държави членки на Европейския съюз. Транспонирана е в Обединеното кралство чрез Закона за защита на данните от 1998 г. (вж. точки 42-45 по-горе). В Директивата на ЕС не се посочва необходимостта от въвеждане на изискване за предварително уведомяване в случаите, свързани с неприкосновеността на личния живот.

ПРАВОТО

I. ТВЪРДЯНОТО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕНОВЕ 8 И 13 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

65. Жалбоподателят твърди, че Обединеното кралство не е изпълнило задължението си за действие съгласно член 8 от Конвенцията, самостоятелно и във връзка с член 13, като не е наложило на *News of the World* правно задължение предварително да го уведоми, за да му даде възможност да поиска привремено съдебно разпореждане и така да спре публикуването на материал, който нарушава неговото право на неприкосновеност на личния му живот. Правителството оспорва този довод.

66. Според Съда оплакването по член 13 относно липсата на ефективно национално правно средство за защита преформулира оплакването на жалбоподателя по член 8 от Конвенцията, според което държавата ответник не гарантира зачитането на неприкосновеността на личния живот на жалбоподателя и има субсидиарен характер по отношение на последното (вж. дела *Armonienè c/y Лутва*, № 36919/02, точка 23, 25 ноември 2008 г.; и *Biriuk c/y Лутва* № 23373/03, точка 23, от 25 ноември 2008 г.). Поради това Съдът счита за правилно да разгледа единствено обжалването по член 8 от Конвенцията, който гласи, доколкото е релевантно, следното:

„1. Всеки има право на неприкосновеност на личния и семейния си живот ...

2. Намесата на държавните власти в упражняването на това право е недопустима, освен в случаите, предвидени в закона и необходими в едно демократично общество в интерес на националната и обществената сигурност или на икономическото благосъстояние на страната, за предотвратяване на безредици или престъпления, за защита на здравето и морала или на правата и свободите на другите.“

I. Допустимост

1. Статут на жертва

а. Становищата на страните

67. Правителството счита, че жалбоподателят вече не е жертва на нарушение на Конвенцията. То посочва, че той печели в националното производство и му е присъдено обезщетение за вреди в размер на 60 000 британски лири и сума за покриване на разноските в размер на 420 000 британски лири (вж. точка 28 по-горе). Правителството приема, че той е получил правна защита пред националните съдилища и смята тази защита за адекватна и пропорционална компенсация за претърпените щети. Подчертава се, че обезщетението за вреди в неговия случай е най-голямото, присъждано до този момент в Обединеното кралство за нарушение неприкосновеност на личния живот. Освен това правителството отбелязва, че жалбоподателят е получил обезщетение за вреди пред други юрисдикции и изглежда има висящи дела в Обединеното кралство и други страни във връзка със същите или подобни публикации. Такова е делото в Германия, по което са определени 250 000 EUR и гражданските и наказателни дела във Франция и Италия относно публикацията, която е предмет на английското производство.

68. Правителството изтъква също така, че от началото на съдебното производство срещу *News of the World* жалбоподателят търси и получава голямо внимание в Обединеното кралство като виден защитник на правото на неприкосновеност на личния живот и в този контекст представя доказателства пред парламента и дава редица интервюта за пресата и медиите. То изразява дори съмнение дали последиците от публикацията са толкова неблагоприятни, колкото твърди жалбоподателят.

69. Жалбоподателят настоява, че той продължава да е жертва на нарушение на Конвенцията, независимо от обезщетенията за вреди, присъдени в националното производство. Той твърди, че обезщетението не е адекватно правно средство за защита, когато лични и смущаващи факти и интимни фотографии са съзнателно изложени пред обществеността в печата и в интернет. Тази информация никога няма да може да бъде заличена от съзнанието на милиони хора, които са гледали или прочели материала, а неприкосновеност на личния му живот не може да се възстанови с присъждане на обезщетение. Единственото ефективно правно средство за защита в настоящия случай може да бъде съдебно разпореждане за налагане на забрана, средство, което му е отказано поради липсата на предварително уведомление от вестника. По подобен начин исковете, заведени пред други юрисдикции, не му отнемат статута на жертва. Тези

производства имат за цел да поискат от медии и интернет сайтове да премахнат информация, възпроизведена или взета от първоначалната публикация на *News of the World*, която подробно описва сексуалните действия или е твърде лична. В действителност усилията в това отношение са доказателство за това колко системно е нарушавана неприкосновеността на личния му живот и колко увреждащи са последиците.

70. Накрая жалбоподателят твърди, че всеки опит да се внуши, че той не е пострадал от нарушаването на неприкосновеността на личния му живот, е едновременно абсурден и обиден. Той обръща внимание на интимния характер на оповестения материал и унижението, причинено от публичното му разкриване, както и на въздействието на публикацията върху неговото семейство.

в. Оценка на Съда

71. Съдът приема, че публикуването на статиите, фотографиите и видеоизображенията, показващи участието на жалбоподателя в сексуални действия, оказва значителен ефект върху правото на жалбоподателя на неприкосновеност на личния му живот. Фактът, че след широкото разпространение на материала (вж. точка 11 по-горе), жалбоподателят решава да отстоява това, което според него е наложителна промяна в законодателството, не омаловажава унижението или вредите, претърпени от него вследствие първоначалното публикуване на материала.

72. Съдът посочва необичайното естество на жалбата на жалбоподателя. След като спечелва делото на национално ниво и получава обезщетение за вреди, твърденията му пред настоящия съд насочват към преобладаващото положение в Обединеното кралство, при което липсва законово изискване за предварително уведомяване на лицето, което е обект на статия, разкриваща информация, свързана с личния му живот. Дали член 8 изисква, както твърди жалбоподателят, Обединеното кралство да въведе законово изискване за предварително уведомяване, е въпрос, който следва да бъде разгледан с оглед на съществуването на спора. Видно е обаче, че никаква парична сума, присъдена след разкриването на въпросния материал, не е в състояние да даде правна защита предвид спецификата на жалбата, подадена от жалбоподателя.

73. Предвид гореизложените съображения, Съдът приема, че жалбоподателят има право да претендира, че е жертва предвид особеното естество на неговата жалба по член 8 от Конвенцията.

2. Изчерпване на вътрешноправните средства за защита

а. Становищата на страните

74. Правителството твърди, че доколкото жалбоподателят се опитва да претендира, че присъденото в негова полза обезщетение за вреди в националното производство не е достатъчно, той не е изчерпал националните правни средства за защита, тъй като не е обжалвал решението на съдията в частта му за обезщетението с наказателен характер. То още се позовава на факта, че жалбоподателят предпочита да търси правна защита под формата на обезщетение за вредите, а не за придобитите от ответника ползи. Накрая се отбелязва, че жалбоподателят не предявява иск по Закона за защита на данните от 1998 г. (вж. точки 42-45 по-горе), което щеше да му позволи да възрази срещу неразрешеното обработване на негова лична информация и да поиска коригиране или унищожаване на негови лични данни.

75. Жалбоподателят повтаря, че не иска допълнително обезщетение за вреди от вестника, а се оплаква срещу липсата на закон, който да може предотврати публикуването на статията, с която се нарушава неговото право на неприкосновеност на личния живот. Следователно допълнителните правни средства за защита, предлагани от правителството, според него са ирелевантни спрямо неговата жалба.

б. Оценка на Съда

76. Съдът отново изтъква необичайното естество на жалбата на жалбоподателя в настоящото дело (вж. точка 72 по-горе). Нито едно от правните средства за защита, на които се позовава правителството, не може да удовлетвори неговото конкретно искане, свързано с липсата на закон, който да изисква предварително уведомяване. Следователно те не трябва да се разглеждат като правни средства за защита, които жалбоподателят трябва да изчерпи, преди да подаде своята жалба пред настоящия съд.

77. Съобразно, възражението на правителството се отхвърля.

3. Заключение

78. Съдът отхвърля възраженията на правителството по отношение статута на жертва на жалбоподателя и изчерпването на вътрешноправните средства за защита. Съдът приема, че жалбата не е явно необоснована по смисъла на член 35 § 3 (а) от Конвенцията. Освен това тя не е недопустима на друго основание. Следователно трябва да се приеме за допустима.

В. По същество

1. Становища на страните

а. Жалбоподателят

79. Жалбоподателят твърди, че позитивно задължение за действие съгласно член 8 от Конвенцията може да възникне дори в областта на личните взаимоотношения между физическите лица. В настоящия случай, твърди той, държавата ответник е била длъжна да му даде възможност да поиска съдебно разпореждане за налагане на забрана, като изиска той да бъде уведомен предварително за публикуването на статия, която се намесва в личния му живот. Жалбоподателят изтъква, че в неговия случай подробности за най-интимната част от неговия личен живот са публикувани на първа страница и на няколко вътрешни страници на вестник с приблизително десет милиона читатели в Обединеното кралство. Изображения с висока степен на намеса в личното пространство, направени чрез тайни записи, са публикувани и на уебсайта на вестника и неизбежно са възпроизведени и на други места в интернет. Според жалбоподателя решението на съдия Eady ясно показва, че ако той е имал възможност да поиска съдебно разпореждане за налагане на забрана, такова разпореждане е щяло да бъде издадено (вж. точки 17-18 по-горе).

80. В подкрепа на своето твърдение, че законът следва да осигурява възможност за искане на съдебно разпореждане за налагане на забрана, жалбоподателят изтъква най-напред, че при възникване на противоречие между конкуриращи се интереси по член 8 и член 10, то следва да бъде разрешено от съдилищата, а не от вестниците. Той подчертава опасностите от това да се позволи на журналистите сами да отсъждат къде е баланса между правото на свобода на изразяване и правото на неприкосновеност на личния живот, тъй като според него британската преса е твърде враждебно настроена както спрямо необходимостта от защита на личния живот, така и спрямо тълкуването на това право от съдебната система. Наред с това той смята, че настоящата правна уредба насърчава редакторите да не уведомяват засегнатите лица, тъй като често след като статията вече е публикувана засегнатите лица се отказват да завеждат съдебни дела, опасявайки се да не разгласят допълнително неизменно неудобните или причиняващи вреда подробности за техния личен живот. На второ място жалбоподателят твърди, че доколкото разрешаването на противоречието между член 8 и член 10 става едва след публикацията, защитата на личния живот е незадоволителна, тъй като веднъж загубена, неприкосновеността на личния живот не може да бъде възстановена. Позовавайки се на решението на съдия Eady (вж. точка 27 по-горе), жалбоподателят твърди, че при делата за клевета е

достатъчно защитата да докаже истинността на публикувания материал и че следователно причиненото накърняване на репутацията може да бъде поправено като се докаже, че твърденията са неверни. Същото обаче не може да се твърди във връзка с неприкосновеността на личния живот, която по естеството си е нетрайна и следователно не може да бъде възстановена на засегнатото от вмешателството лице. Освен това според него член 12 от Закона за правата на човека от 1998 г. защитава в значителна степен правата на вестниците на свободно изразяване чрез поставяне на високи изисквания за издаване на съдебно разпореждане за налагане на временна забрана (вж. точки 47-50 по-горе). Той подчертава, че съгласно тълкуването на член 10, дадено от Съда, съществува необходимост вестниците, които искат защита, да се съобразяват с изискванията на отговорната журналистика. По негово мнение тези изисквания включват и изискване за предварително уведомяване.

81. Жалбоподателят приема, че държавата ответник има право на свободна преценка, но поддържа, че то се отнася единствено до обхвата или ефективността на изискването за предварително уведомяване. Неговото оплакване не е от това, че не е предупреден в достатъчна степен, а че изобщо не е предупреден. Той счита, че липсата на единен подход в други договарящи страни, който да изисква предварително уведомяване, не е решаваща. Изтъква се фактът, че в редица държави съгласието играе важна роля в контекста на законодателството относно неприкосновеността на личния живот и се твърди, че когато съгласието се изисква или за разкриване на информация, или е от значение, за да се прецени дали разкриването е законосъобразно, не е необходимо отделно изискване за предварително уведомяване. Освен това жалбоподателят се позовава на така нареченото от него „уникално естество на таблоидите“ в Обединеното кралство, подчертавайки незаконосъобразните действия на някои репортери в таблоиди и изразяването от таблоидите критично отношение към усъвършенстването на законодателството в областта на неприкосновеността на личния живот.

82. Макар жалбоподателят да приема, че точните механизми и обхватът на всяка система за предварително уведомяване е въпрос на свободната преценка на държавата ответник, той счита, че трудностите, които според правителството могат да възникнат например при формулирането на задължението за предварително уведомяване, са въображаеми или най-малкото преувеличени, при условие че предварителното уведомяване вече съществува в болшинството от случаите (вж. точка 52 по-горе). Според него задължение за предварително уведомяване относно предстояща публикация следва да възникне най-малко, когато са налице достатъчно основания да се смята, че публикацията може да наруши

правото на неприкосновеност на личния живот, предвид всички конкретни обстоятелства, включително защитата на обществения интерес. Няма нищо непознато в правното понятие „достатъчно основание“. По-нататък той изтъква, че форма на предварително уведомяване вече се среща в Кодекса на Ofcom, който задължава радио- и телевизионните оператори преди излъчване на реална програма да потърсят за мнение всеки, когото е възможно несправедливо да изключат (вж. точка 39 по-горе).

83. Жалбоподателят приема, че всяка система изисква изключения за определени обстоятелства, за да се вземат предвид легитимни ситуации, при които може да е непрактично или противно на обществения интерес медиите да уведомяват предварително едно физическо лице. По този начин, когато са предприети всички практически стъпки за уведомяване или когато съществуват наложителни причини за неуведомяване, липсата на уведомяване няма да доведе до санкции. Той изразява несъгласие с това, че ще възникнат концептуални трудности при определянето на изключенията от общото изискване в името на обществения интерес, посочвайки разпоредбата на Закона за правата на човека от 1998 г., според която страна, искаща съдебно разпореждане за налагане на забрана, трябва да уведоми медиите преди подаването на молбата и изключението от това общо правило поради „наложителни причини“, установено в същия закон (вж. точка 47 по-горе).

84. Относно санкциите, жалбоподателят счита, че са необходими наказателни или регулаторни санкции за прилагане на изискването за предварително уведомяване (цитира се дело *K.U. с/у Финландия*, № 2872/02, 2 декември 2008 г.). Той изтъква, че са възможни наказателни производства срещу вестници и редактори за твърдяно неуважение на съда, обида или нарушение на Законите за държавната тайна.

b. Правителството

85. Правителството приема, че въз основа на член 8 могат да възникнат позитивни задължения, но не е съгласно, че за да породи член 8 такова действие, трябва да бъдат изпълнени високи изисквания. То разграничава три типа случаи. Първо, когато жалбоподател е пряко потърпевш от бездействието на държавата, като например непризнаване на лицата с транссексуална ориентация, доводът за позитивно задължение е убедителен. Второ, когато жалбоподател призовава към позитивно действие от страна на държавата за предотвратяване на вмешателство от страна на неправителствени организации, като например по дела, свързани с опазването на околната среда или с медиите, позоваването на позитивни задължения е по-трудно. Трето, когато жалбоподател твърди, че е необходимо позитивно действие от физическо лице, обхватът на позитивното

задължение по член 8 е най-ограничен. Правителството твърди, че релевантни фактори за определяне обхвата на позитивното задължение са степента, в която основни и съществени страни на личния живот са предмет на делото; претърпените от жалбоподателя вреди, обхватът и яснотата на позитивното задължение задължението за действие, чието налагане се иска; и степента на съгласие между държавите членки на Съвета на Европа или в международен мащаб. С оглед на тези фактори, правителството счита, че то няма позитивно задължение да защитава неприкосновеността на личния живот на жалбоподателя като предвиди законово изискване за предварително уведомяване.

86. Правителството твърди, че ако съществува позитивно задължение при обстоятелствата по делото, то разполага с широка свобода на преценката да реши къде съобразно вътрешното право е балансът между изискванията на член 8 и член 10, както и че настоящата позиция попада в нейния обсег. То поддържа, че неизбежна последица от изискването за предварително уведомяване ще бъде увеличаването на броя на постановяваните съдебни разпореджания за налагане на временни мерки, които сами по себе си представляват ограничение на свободата на изразяване и поради това към тях трябва да се подхожда с внимание.

87. Правителството изтъква, че сред държавите членки на Съвета на Европа съществува трайна нагласа срещу система на предварително уведомяване и във връзка с това оспорва твърдението, че таблоидите в Обединеното кралство са единствени по рода си в Европа. Относно ролята на съгласието в някои други държави, правителството посочва, че не е ясно дали наличието на съгласие е строго изискване в случаите, посочени от жалбоподателя, нито е ясно дали има изключения. Във всички случаи то смята, че е спорно дали този подход се различава от подхода в Обединеното кралство, където съгласието ще е достатъчно основание за каквито и да са действия на вмешателство в личния живот, а не уведомяването ще се взема под внимание при определянето на обезщетението за вреди. Наред с това правителството подчертава, че настояването за задължително предварително уведомяване може да доведе до отдалечаване от международно възприети стандарти, установени от Съвета на Европа (вж. точки 55-59 по-горе). Във връзка с това се отбелязва по-конкретно, че правната уредба в Обединеното кралство съответства на насоките, съдържащи се в Резолюция 1165 (вж. точка 58 по-горе).

88. Също така правителството препраща към важната роля на КЖП и Кодекса на редакторите в системата за защита правото на неприкосновеност на личния живот в Обединеното кралство. По-специално то посочва, че КЖП наскоро е уважила жалба по повод на това, че един вестник не е дал възможност за коментар преди публикация (вж. точка 30 по-горе). Обръща се също така внимание, че

наскоро проблемът е разглеждан във връзка със запитване на Комисията по култура, медии и спорт към Камарата на представителите (вж. точки 51-54 по-горе). След изслушване на доказателствата, парламентарната комисия решава да не препоръчва въвеждането на законово изискване за предварително уведомяване (вж. точка 54 по-горе).

89. Накрая, според правителството фактът, че в повечето случаи се прави предварително уведомяване като израз на добра практика, не означава, че няма непреодолими трудности при налагането на законово изискване за това. По негово мнение въвеждането на изискване за предварително уведомяване може да предизвика някои практически и принципни възражения. Трудности възникват относно посочването на обхвата на всяко задължение, включително определянето на категориите печат и медии, за които ще възниква това задължение, относно обхвата на изискването за уведомяване и обстоятелствата, при които то ще се прилага, както и относно действието на всяко изключение в „обществен интерес“. Във връзка с това правителството оспорва твърдението на жалбоподателя, че Кодексът на Ofcom съдържа пример за такъв тип задължение за предварително уведомяване, като счита, че задължението, установено в Правило 7.9 от този кодекс, е съвсем различно. Въпросът за санкциите при неизпълнение на изискване за предварително уведомяване също е проблематичен. Според правителството е явно, че жалбоподателят има предвид наказателни санкции и изразява загриженост относно начина на определяне и въвеждане на едно деяние като престъпление. Освен това то предупреждава, че неточното определяне на рамката на закона може да доведе до нарушения на член 10.

90. В заключение правителството приканва Съда да потвърди, че правната рамка на действащото законодателство в Обединеното кралство относно публикации, които могат да са в противоречие с правото на неприкосновеност на личния живот, е достатъчна, за да се спази всяко възникнало позитивно задължение.

с. Становищата на третите страни

i. Guardian News & Media Ltd

91. От Guardian News & Media Ltd („Guardian“) твърдят, че ако Съдът уважи жалбата на жалбоподателя, това сериозно и прекомерно може да ограничи правото на печатните издания да публикуват, а обществеността да получава, информация и мнения от обществен интерес. По този начин едно изискване за предварително уведомяване може да окаже имало значително и неоправдано възпиращо въздействие върху действителното упражняване на правото на свобода

на изразяване. Според тях това също така ще бъде несъвместимо с представата за отговорна журналистическа свобода, на която Съдът трайно акцентира.

92. Guardian подчертава, че макар жалбоподателят да формулира задължението за предварително уведомяване като се позовава на фактите по своето дело, неговите последици ще се усетят в много по-широк мащаб. На първо място, считат от вестника, в дадено твърдено нарушение може да са въввлечени не само медиите, но и публични органи, неправителствени организации или дори граждани. Второ, логиката налага предварително уведомяване да се изисква не само в случаите на неприкосновеност на личния живот, но и във всички случаи, налагащи балансирано упражняване по смисъла на член 10 § 2.

93. Позовавайки се на широката свобода на преценка в тази област, Guardian счита, че в Обединеното кралство е намерен точният баланс. Изтъква се липсата на какъвто и да е европейски консенсус за налагането на изискване за предварително уведомяване. Освен това, макар някои страни да изискват получаването на съгласие преди разпространение на информация, засягаща личния живот, поне когато не е намесен общественият интерес, в подобен брой държави такава разпоредба отсъства. Guardian също така посочва Закона за защита на данните от 1998 г. и Директивата на ЕС, въз основа на която той е приет, които не предвиждат изискване за предварително уведомяване (вж. точки 42-45 и 64 по-горе). По-нататък вестникът се позовава на скорошно разследване на парламентарната комисия към Камарата на представителите, която в последващия си доклад отхвърля аргумента, че в Обединеното кралство съществува потребност от въвеждане на изискване за предварително уведомяване (вж. точки 51-54 по-горе).

94. Накрая вестник Guardian заявява, че каквото и да е изискване за предварително уведомяване може да бъде неприложимо на практика. Според него не винаги ще е ясно кога правилото за предварително уведомяване трябва да се задейства, както няма да е ясно по какъв начин може да се отговори на необходимостта от изключение в „обществен интерес“.

ii). The Media Lawyers' Association (Асоциацията на медиите адвокати)

95. Media Lawyers' Association („MLA“) поддържа, че изискването за предварително уведомяване е принципно неправилно, ще бъде неприложимо в практиката и ще съставлява нарушение на член 10 от Конвенцията.

96. MLA подчертава широката свобода на преценка при определянето на мерките, които са нужни за изпълнението на каквото и да е позитивно задължение в тази област. Посочва се липсата на европейски консенсус относно необходимостта от задължение за предварително уведомяване. Освен това се изтъква фактът, че

парламентарната комисия към Камарата на представителите наскоро отхвърля предложението за въвеждане на законово изискване за предварително уведомяване (вж. точка 54 по-горе). Въпросът дали съществува необходимост от известяване на съответното лице преди публикацията, по мнение на MLA, е проблем, който следва да бъде разглеждан в контекста на журналистическата етика и кодексите на практики, ръководещи медиите. Тези кодекси с течение на времето са претърпели развитие и са доказали, че медиите познават добре задължението за зачитане на правото на всеки гражданин на неприкосновеност на личния живот. По-специално MLA посочва, че Кодексът на редакторите дава насоки относно това, какво може да включва „обществения интерес“ (вж. точки 34-35 по-горе).

97. MLA твърди, че задължението, за което настоява жалбоподателят, е неясно и неопределено по обхват. Изтъква се, че задължението за предварително уведомяване може да има широки последици, които могат да засегнат не само медиите и журналистите, но и далеч по-широки групи. Възникват няколко практически въпроса, например с кого следва да се свърже медията във връзка с предстояща публикация, дали задължението възниква във връзка с фотографии, направени на улицата от неизвестни лица, дали ще се прилага по отношение на изображения или текст, които вече са публикувани и дали то ще се разшири до уведомяване на непосредствените членове на семейството на лицето, които също може да са засегнати от публикуването на материала. По-нататък MLA се позовава на необходимостта от изключения от всяко общо задължение, например когато съществува основателна причина да не се уведоми лицето или когато публикуването на информацията е от обществен интерес.

98. MLA изтъква значението на член 10 и по-специално ролята на пресата като „публичен блюстител“. Според нея наличието и действието на съдебни разпореждания за налагане на временни мерки продължават да предизвикват безпокойство в тази област и предварителните ограничения за публикуване съставляват сериозно нарушение на правото на свобода на изразяване. Следователно такива ограничения трябва да се налагат, само когато е абсолютно необходимо и всяка издадена заповед не трябва да надхвърля необходимото. Подчертава се, че производството по постановяване на съдебно разпореждане за налагане на забрана само по себе си неизбежно води до забавяне и разходи, дори когато в крайна сметка не бъде издадено разпореждане, и затова каквито и да са промени, които насърчават искането на съдебни разпореждания за налагане на забрана, не са желателни. Асоциацията поддържа, че националното право установява подходящ баланс между конкуриращи се права и интереси.

iii). *The Media Legal Defence Initiative (Правна инициатива за защита на Медиите), Index on Censorship (Индекс за цензурата), The Media International Lawyers' Association (Асоциацията на международните медийни адвокати), European Publishers' Council (Съвет на европейските издатели), The Mass Media Defence Centre (Център за защита на масмедията), Румънски хелзинкски комитет, българската фондация „Програма достъп до информация“ (ПДИ), Global Witness and Media Law Resource Centre (Ресурсен център „Всеобщ Свидетел и Медийно право“)*

99. В своето съвместно писмено становище встъпилите страни се позовават на важното значение на правото на свобода на изразяване. Според тях въвеждането на изискване за предварително уведомяване може да доведе до съществени последици. То може да забави публикуването на важни новини, които сами по себе си бързо губят стойността си, в много случаи от обществен интерес, когато публичната фигура може да заяви, че неговата психологическа неприкосновеност е изложена на риск от публикуването на истината. Встъпилите страни оспорват необходимостта от какъвто и да е баланс между правата, възникващи по членове 8 и 10, като твърдят, че съществува презумпция в полза на член 10 и че репутацията е субсидиарно право, което следва да се тълкува стеснително.

100. Встъпилите страни твърдят още, че в тази област има широка свобода на преценката. Те изтъкват традицията в страните на обичайното право срещу предварителни ограничения за публикуване, като твърдят, че изискването за предварително уведомяване ще противоречи на утвърдения подход в тази област. Освен това обръщат внимание на факта, че липсва общеевропейски консенсус относно необходимостта от разпоредба за предварително уведомяване. Заслужава още да се отбележи, че въпросите, свързани със защитата на неприкосновеността на личния живот, са често разисквани в Обединеното кралство през последните години и са предмет на различни доклади, включително последния доклад на парламентарната комисия (вж. точки 51-54 по-горе). В този доклад доводите на жалбоподателя в полза на изискване за предварително уведомяване са отхвърлени.

101. Встъпилите страни още твърдят, че неприкосновеността на личния живот не е достатъчно добре определена, за да се подкрепи изискването за предварително уведомяване. Все пак те приемат, че може да има основание за изискване за уведомяване във връзка с медицински досиета и фотографии, направени без разрешение на частни места например, но само ако репутацията не е част от член 8 и личната информация е точно определена. По тяхно мнение, както наскоро беше казано, изискването, за което се настоява, е толкова неясно, че няма да бъде приложимо.

102. Встъпилите страни считат, че всяко общо задължение трябва да има изключения, особено в случаите, когато публикуването е от „обществен интерес“. Поради това е важно, че в случая на жалбоподателя редакторът на *News of the World* е щял да публикува историята без уведомяване, дори ако съществуваше законово изискване за предварително уведомяване, тъй като той искрено е бил убеден, че в действията е налице нацистки елемент, който оправдава публикуването в обществен интерес (вж. точка 24 по-горе).

103. Встъпилите страни подчертават, че дори при успешна защита едно производство за съдебно разпореждане може да струва на един вестник 10 000 британски лири; ако загуби делото, вестникът може да плати 60 000 британски лири. За медиите е просто невъзможно да оспорват всеки иск, при който задължителното уведомяване е последвано от искане за съдебно разпореждане за налагане на забрана. В това се изразява възпиращият ефект на изискването за предварително уведомяване.

2. Оценка на Съда

104. Съдът припомня, че съдия Eady от Върховния съд уважава жалбата на жалбоподателя срещу *News of the World* (вж. точка 25 по-горе). Той приема, че няма нацистки елемент в сексуалните действия на жалбоподателя. Освен това той упреква журналиста и редактора за случайния и нехаен начин, по който те стигат до извода, че има нацистки мотив. При липсата на каквито и да са нацистки намеци, липсва обществен интерес или основание за публикуване на статиите или снимките. С оглед тежестта на нарушението на неприкосновеността на личния живот на жалбоподателя в настоящия случай, съдия Eady присъжда обезщетение за вреди в размер на 60 000 британски лири. Вестникът не обжалва решението. Въз основа на тези факти Съдът счита, че настоящият случай причинява явно и необосновано вмешателство в личния живот на жалбоподателя.

105. Съдът отбелязва още, че що се отнася до установяването на баланс при обстоятелствата на конкретния случай на жалбоподателя, националният съд категорично се произнася в полза на неговото право на неприкосновеност на личния живот и присъжда изплащането на жалбоподателя на значително парично обезщетение. Преценката, която Съдът трябва да направи в настоящото производство, е свързана не с конкретните факти по делото на жалбоподателя, а с общата рамка на баланса между правото на неприкосновеност на личния живот и свободата на изразяване в националния правен ред. Следователно Съдът трябва да вземе предвид общите принципи, регламентиращи прилагането на член 8 и член 10, преди да разгледа въпроса дали е налице нарушение на член 8 поради липсата на законово изискване за предварително уведомяване в Обединеното кралство.

а. Основни принципи*i Член 8*

106. Ясно е, че изразът „право на неприкосновеност на личния ... живот“, които се съдържат в член 8, изискват не само държавите да се въздържат от намеса в личния живот, но и пораждат определени позитивни задължения за държавите, които да гарантират ефективно упражняване на това право от субектите под тяхна юрисдикция (вж. дело *Marcx c/y Белгия*, 13 юни 1979 г., точка 31, Серия А, № 31). Подобно задължение може да изисква приемането на позитивни действия, предназначени да гарантират ефективното зачитане на неприкосновеността на личния живот дори в областта на личните взаимоотношения между физическите лица (вж. дела *Von Hannover c/y Германия*, № 59320/00, точка 57, ЕСПЧ 2004-VI; и *Stubbings и други c/y Обединеното кралство*, 22 октомври 1996 г., точки 61-62, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-IV).

107. Съдът подчертава значението на разумния подход към позитивните задължения на държавите за защита неприкосновеността на личния живот по принцип и на необходимостта от признаване на разнообразието от възможни способности за обезпечаване на неговата неприкосновеност (дело *Karakó c/y Унгария*, № 39311/05, точка 19, 28 април 2009 г.). Изборът на мерки, предназначени да гарантират съответствието с това задължение в областта на личните взаимоотношения между физическите лица по принцип попада в обхвата на свободната преценка на договарящите държави (вж., наред с други, дела *X и Y c/y Нидерландия*, 26 март 1985 г., точка 24, Серия А, № 91; и *Odièvre c/y Франция* [ГК], № 42326/98, точка 46, ЕСПЧ 2003-III). Тази свобода на преценката обаче върви ръка за ръка с европейския надзор (вж. *mutatis mutandis* дела *Observer и Guardian c/y Обединеното кралство*, 26 ноември 1991 г., точка 59(с), Серия А № 216; и *Lindon, Otchakovsky-Laurens и July c/y Франция* [ГК], № 21279/02 и 36448/02, § 45, ЕСПЧ, 2007-XI).

108. Съдът припомня, че трябва да се имат предвид няколко фактора, когато се определя обхвата на свободата на преценката, предоставяна на държавите в случаите, когато се засяга член 8 от Конвенцията. На първо място Съдът отново изтъква, че понятието „неприкосновеност“ в член 8 не е ясно очертано, особено доколкото се отнася до позитивните задължения, присъщи на това понятие: имайки предвид следваните разнообразни практики и преобладаващите ситуации в договарящите държави, изискванията към това понятие ще се различават значително по различните дела (вж. дело *Sheffield и Horsham c/y Обединеното кралство*, 30 юли 1998 г., точка 52, *Reports* 1998-V). По този начин договарящите държави се ползват с голяма свобода на преценката при определянето на мерките, които следва да

бъдат предприети за гарантиране на съответствие с Конвенцията (вж. дела *Handyside c/y Обединеното кралство*, решение от 7 декември 1976 г., Серия А № 24, точка 22, точка 48; *Abdulaziz, Cabales u Balkandali c/y Обединеното кралство*, 28 май 1985 г., точка 67, Серия А № 94; *Hatton u други c/y Обединеното кралство* [ГК], № 36022/97, точка 97, ЕСПЧ 2003-VIII; и *Armonienè*, цитирано по-горе, точка 38). Във връзка с това Съдът припомня, че поради техния пряк и непрекъснат контакт с движещите сили в техните държави, националните органи са по принцип в по-благоприятно положение от международния съдия, за да дадат мнение как най-добре да се гарантира правото на неприкосновеност на личния живот в националния правен ред (вж. *mutatis mutandis* дела *Handyside*, цитирано по-горе, точка 48; *A, B u C c/y Ирландия* [ГК], № 25579/05, точка 232, от 16 декември 2010 г.; и *MGN Limited c/y Обединеното кралство*, № 39401/04, точка 142, 18 януари 2011 г.).

109. Второ, естеството на извършените действия засяга обхвата на свободата на преценка. Съдът вече е посочвал, че сериозно вмешателство в личния живот може да възникне, когато уредбата в националното право противоречи на важни аспекти на самоличността (вж. дело *Christine Goodwin c/y Обединеното кралство* [ГК], № 28957/95, точка 77, ЕСПЧ 2002-VI). Така по дела, свързани с член 8, когато са засегнати особено важни страни от съществуването или самоличността на физическите лица, свободата на преценка, предоставена на държавата, е съответно стеснена (вж. дела *Evans c/y Обединеното кралство* [ГК], № 6339/05, точка 77, ЕСПЧ 2007-IV; и *A, B u C c/y Ирландия* [ГК], цитирано по-горе, точка 232). Същото важи и когато разглежданите действия засягат най-интимни страни на личния живот (вж., *mutatis mutandis* дела *Dudgeon c/y Обединеното кралство*, 22 октомври 1981 г., точка 52, Серия А, № 45; и *A.D.T. c/y Обединеното кралство*, № 35765/97, точка 37, ЕСПЧ 2000-IX).

110. Трето, наличието или липсата на съгласие сред държавите членки на Съвета на Европа за относителната важност на засегнатия интерес или за най-подходящите средства за неговата защита, също е от значение за степента на свобода на преценка: когато липсва съгласие, свободата на преценката, предоставена на държавите, е обикновено широка (вж. дела *Evans*, цитирано по-горе, точка 77; *X, Y u Z c/y Обединеното кралство*, 22 април 1997, точка 44, *Reports* 1997-II; и *Dickson c/y Обединеното кралство* [ГК], № 44362/04, точка 78, ЕСПЧ 2007-XIII). По подобен начин, всички стандарти, установени в приложими международни инструменти и доклади, са релевантни за тълкуването на гаранциите, предоставени от Конвенцията и по-специално за установяването на общ европейски стандарт в тази област (вж. дело *Tănase c/y Молдова* [ГК], № 7/08, точка 176, ЕСПЧ 2010-...).

111. Накрая, в случаите, когато мерките, за които жалбоподателят твърди, че се изискват съгласно позитивните задължения по член 8, могат да повлияят на свободата на изразяване, трябва да се държи сметка за справедливия баланс, който следва да съществува между конкуриращите се права и интереси по член 8 и член 10 (вж. дело *MGN Limited*, цитирано по-горе, точка 142), права, които по принцип заслужават еднаква степен на зачитане (дело *Hachette Filipacchi Associés (ICI PARIS) c/y Франция*, № 12268/03, точка 41, 23 юли 2009 г.; сравни и в противен смисъл дело *Sunday Times c/y Обединеното кралство (№ 1)*, 26 април 1979 г., точка 65, Серия А № 30).

ii. Член 10

112. Съдът подчертава водещата роля на пресата за осведомяването на обществеността и предаването на информация и идеи по въпроси от обществен интерес в държава, управлявана от върховенството на закона (вж. дела *Financial Times Ltd и други c/y Обединеното кралство*, № 821/03, точка 59, 15 декември 2009 г.; *MGN Limited*, цитирано по-горе, точка 141; и *De Haes u Gijssels c/y Белгия*, 24 февруари 1997 г., точка 37, *Reports* 1997-I). Не само че пресата има за задача да предава такава информация и идеи, но и обществеността има правото да ги получава. В противен случай пресата няма да е способна да осъществява своята важна роля на „публичен блюстител“ (дела *Observer u Guardian*, цитирано по-горе, точка 59; *Bladet Tromsø u Stensaas c/y Норвегия* [ГК], № 21980/93, точка 62, ЕСПЧ 1999-III; *Gutiérrez Suárez c/y Испания*, № 16023/07, точка 25, 1 юни 2010 г.; и *MGN Limited*, цитирано по-горе, точка 141).

113. Следва да се припомни, че методите за обективно и балансирано осведомяване могат да се различават значително и затова не е задача на настоящия съд да заменя своите възгледи с тези на пресата относно това, каква техника на осведомяване следва да бъде възприета (вж. дело *Jersild c/y Дания*, 23 септември 1994 г., точка 31, Серия А, № 298). Редакционната свобода обаче не е неограничена. Пресата не трябва да прекрачва границите, установени, наред с останалото, за „защита ... правата на другите“, включително изискванията за добросъвестност и фактологическа точност, както и за предоставяне на „достоверна и точна“ информация в съответствие с журналистическата етика (вж. дела *Pedersen u Baadsgaard c/y Дания* [ГК], № 49017/99, точка 78, ЕСПЧ 2004-X; *Times Newspapers Ltd c/y Обединеното кралство (№ 1 и 2)*, № 3002/03 и 23676/03, точка 42, ЕСПЧ 2009-...; и *MGN Limited*, цитирано по-горе, точка 141).

114. Съдът също така подчертава, че трябва да се очертае разликата между отразяването на факти – дори те да са противоречиви – които могат да допринесат за дискусия от обществен интерес в едно демократично общество и излагането на пикантни твърдения за личния

живот на гражданите (вж. дело *Armoniené*, цитирано по-горе, точка 39). По отношение на първото, водещата роля на пресата в демократичното общество и нейното задължение да бъде „публичен блюстител“ са важни съображения в подкрепа на тясното тълкуване на всички ограничения на свободата на изразяване. Други са обаче водещите съображения по отношение на публикации в пресата, посветени на сензационни, а понякога шокиращи новини, имащи за цел да събудят интерес и да забавляват, които са предназначени да задоволят любопитството на определен кръг читатели към строго личния живот на едно лице (дела *Von Hannover*, цитирано по-горе, точка 65; *Hachette Filipacchi Associés (ICI PARIS)*, цитирано по-горе, точка 40; и *MGN Limited*, цитирано по-горе, точка 143). Такива публикации не се ползват от сериозната защита, която член 10 предоставя на пресата. Вследствие на това, в такива случаи свободата изразяване изисква постеснително тълкуване (вж. дела *Société Prisma Presse c/y Франция* (dec.), № 66910/01 и 71612/01, 1 юли 2003 г.; *Von Hannover*, цитирано по-горе, точка 66; *Leempoel & S.A. ED. Ciné Revue c/y Белгия*, № 64772/01, точка 77, 9 ноември 2006 г.; *Hachette Filipacchi Associés (ICI PARIS)*, цитирано по-горе, 40; и *MGN Limited*, цитирано по-горе, точка 143). Макар да потвърждава правото на гражданите по член 10 на достъп до широк кръг публикации от различни области, Съдът подчертава, че при разглеждане на конкретна публикация, за да се прецени дали е налице обществен интерес, обосноваващ нарушаването на неприкосновеността на личния живот, вниманието трябва да се съсредоточи върху това, дали публикацията обслужва обществения интерес, а не дали за обществеността ще е интересно да я прочете.

115. Общопризнато е, че аудиовизуалните медии имат много по-непосредствено и силно въздействие в сравнение с печатните издания (вж. дела *Jersild*, цитирано по-горе, точка 31; и *Peck c/y Обединеното кралство*, № 44647/98, точка 62, ЕСПЧ 2003-I). Следователно, макар свободата на изразяване да се простира и по отношение на публикуването на фотографии, Съдът напомня, че това е област, в която защитата на правата на другите е от особено значение, особено когато изображенията съдържат много лична и „интимна“ информация за лицето или когато са направени на частна територия и с тайно използвани скрити записващи устройства (вж. дела *Von Hannover*, цитирано по-горе, точка 59; *Hachette Filipacchi Associés (ICI PARIS)*, цитирано по-горе, точка 47; и *MGN Limited*, цитирано по-горе, точка 143). Факторите, релевантни за преценката на баланса между конкуриращи се интереси, включват и допълнителният принос на публикуването на фотографите към обществения дебат, както и съдържанието на фотографиите (вж. дело *Krone Verlag GmbH & Co. KG c/y Австрия*, № 34315/96, точка 37, 26 февруария 2002 г.).

116. Съдът припомня, че естеството и тежестта на всяка санкция, наложена на пресата във връзка с публикация, са свързани с преценката за пропорционалност между нарушението и правото на свобода на изразяване (вж. например дела *Ceylan c/y Турция* [ГК], № 23556/94, точка 37, ЕСПЧ 1999-IV; *Lešník c/y Словакия*, № 35640/97, § 63, ЕСПЧ 2003-IV1 и *Karsai c/y Унгария*, № 5380/07, точка 36, 1 декември 2009 г.). Затова Съдът трябва да бъде особено внимателен, когато предприетите мерки или наложените санкции от националните власти са такива, че карат пресата да се откаже от участие в обсъждането на въпроси, които основателно вълнуват обществеността (вж. дела *Jersild*, цитирано по-горе, точка 35 и *Cumprănă и Mazăre c/y Румъния* [ГК], № 33348/96, точка 111, ЕСПЧ 2004-XI).

117. Накрая Съдът подчертава, че макар член 10 да не забранява налагането на предварителни ограничения за публикуване, опасностите, които крият предварителните ограничения, са такива, че изискват възможно най-внимателно проучване от страна на Съда. Това е така особено що се отнася до пресата, тъй като новините бързо губят своята актуалност и забавянето на тяхното публикуване, дори за кратко, може да ги лиши напълно от стойност и интерес към тях (вж. дело *Observer и Guardian*, цитирано по-горе, точка 60). Съдът обаче приема, че предварителните ограничения могат да се смятат за обосновани в случаите, когато няма неотложна необходимост от публикуване и когато липсва очевиден принос към обществения дебат.

в. Прилагане на общите принципи спрямо обстоятелствата по делото

118. Както беше отбелязано по-горе (вж. точка 106), ясно е, че по член 8 възниква позитивно задължение, за да се гарантира ефективната защита на правото на неприкосновеност на личния живот. Въпросът, който трябва да се разгледа по настоящото дело е дали конкретната мярка, искана от жалбоподателя, а именно, въвеждане на законово правило за предварително уведомяване, е нужна за изпълнението на това задължение.

119. Като начало Съдът отбелязва, че в настоящия случай не липсват въведени мерки за гарантиране защитата на правата по член 8. В Обединеното кралство е въведена система за саморегулиране на пресата, като Кодексът на редакторите и Ръководството предоставят насоки, а КЖП осъществява надзор над поведението на журналисти и редактори (вж. точки 29-38 по-горе). Тази система отразява декларацията от 1970 г., резолюцията от 1998 г. и резолюцията от 2008 г. на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа (вж. точки 55 и 58-59 по-горе). Макар КЖП да няма компетентност да присъжда обезщетение за вреди, физическо лице може да заведе гражданско дело във връзка с всяко твърдяно нарушение на правото на неприкосновеност на личния живот, което, ако бъде спечелено, може

да приключи с присъждане на обезщетение за вреди в негова полза. В случая на жалбоподателя например, вестникът е осъден да плати обезщетение за вреди в размер на 60 000 британски лири, приблизително 420 000 британски лири за съдебните разноски на жалбоподателя и неопределена сума за неговите съдебни разноски по защитата. Съдът счита, че основателно може да се очаква подобни обезщетения да имат благотворен ефект върху журналистическите практики. Освен това, ако едно лице знае за предстояща публикация, засягаща неговия личен живот, то има право да поиска съдебно разпореждане за налагане на временна забрана, което да спре публикуването на материала. Съдът отново посочва, че достъпът до гражданско производство и съдебно разпореждане за налагане на временна забрана е изцяло в съответствие с разпоредбите на резолюцията на Парламентарната асамблея от 1998 г. (вж. точка 58 по-горе). Допълнителна защита за физическите лица предоставя Закона за защита на данните от 1998 г., който установява правото да се иска унищожаването или поправянето на незаконно събрани или неточни данни (вж. точки 42-45 по-горе).

120. Освен това Съдът отбелязва, че когато досега е разглеждал мерки, въведени на национално равнище за защита на правата по член 8 във връзка със свободата на изразяване, той мълчаливо е приемал, че *ex post facto* (последващо) обезщетение за вреди представлява адекватно правно средство за защита срещу нарушения на правата по член 8, възникващи от публикацията на лична информация във вестник. Така по делото *Von Hannover*, посочено по-горе, анализът на Съда се фокусира върху това дали решението на националните съдилища по гражданско дело, заведено след публикуването на материал с лично съдържание, установява справедлив баланс между конкуриращите се интереси. По делото *Armoniené*, цитирано по-горе, жалба относно разкриването на статуса на ХИВ-позитивен на съпруга на жалбоподателката насочва вниманието към „символичната сума“ на обезщетението, получена в последващото гражданско производство за сериозното нарушение на неприкосновеността на личния живот. Макар понякога Съдът да изисква повече от обезщетение по гражданското право, за да се изпълни позитивно задължение, произтичащо от член 8, естеството на нарушението на член 8 по делото е от особено значение. Така в решението по дело *X и Y с/у Нидерландия* от 26 март 1985 г., точка 27, Серия А, № 91, Съдът подчертава необходимостта наказателноправните разпоредби да постигнат възпиращ ефект в случай, който е свързан с насилствено сексуално сношение със шестнадесетгодишно момиче с умствено увреждане. По делото *K.U. с/у Финландия*, № 2872/02, точки 46-47, 2 декември 2008 г. достъпът до гражданскоправно обезщетение за вреди, причинени от доставчик на

интернет услуги, е незадоволителен, тъй като отсъства възможност за установяване на лицето, публикувало реклама от името на жалбоподателя, към релевантния момент дванадесетгодишен, в сайт за запознанства, като по този начин го излага на риск от сексуални злоупотреби.

121. По настоящото дело Съдът трябва да прецени дали, независимо от предишния му подход по дела, свързани с нарушения на правото на неприкосновеност на личния живот от страна на пресата, член 8 изисква въвеждане на правило за предварително уведомяване, за да се гарантира ефективна защита на правото на неприкосновеност на личния живот. За целта Съдът ще вземе предвид първо, свободата на преценка, предоставена в тази област на държавата ответник (вж. точка 108-110 по-горе) и второ, яснотата и евентуалната ефективност на разпоредбата, искана от жалбоподателя. Макар конкретните факти по делото на жалбоподателя да предоставят контекст за разсъжденията на Съда по този въпрос, последиците от едно изискване за предварително уведомяване са винаги по-широкообхватни. Колкото и да е основателно делото на жалбоподателя, Съдът трябва да има предвид общия характер на претендираното задължение. По-специално, неговите последици за свободата на изразяване не се ограничават до разглежданата в настоящото дело сензационна публикация, а се простират върху политическите репортажи и сериозните журналистически разследвания. Съдът припомня, че въвеждането на ограничения за последния тип журналистика изисква внимателно обмисляне.

i. Свободата на преценка

122. Съдът напомня на първо място, че жалбата на жалбоподателя е свързана с позитивното задължение по член 8 и че по принцип държавата се ползва с широка свобода на преценка (вж. точка 108 по-горе). Затова е от значение, че държавата ответник е решила да въведе система за балансиране на конкуриращи се права и интереси, която изключва изискване за предварително уведомяване. От значение е още това, че парламентарната комисия наскоро е провела разследване по въпроси на неприкосновеността на личния живот, по време на което са събрани писмени и устни показания от няколко заинтересовани лица, включително жалбоподателя и редактори на вестници. В последвалия доклад парламентарната комисия отхвърля довода, че изискването за предварително уведомяване е необходимо, за да се гарантира ефективна защита на неприкосновеността на личния живот (вж. точка 54 по-горе).

123. На второ място Съдът отбелязва, че делото на жалбоподателя засяга публикуването на интимни подробности за неговите сексуални действия, което обикновено води до стесняване на свободата на

преценка (вж. точка 109 по-горе). Все пак изключително личния характер на разкритата информация в случая на жалбоподателя не може да има голямо отражение върху свободата на преценка, предоставена на държавата в тази област, при условие че, както беше посочено по-горе (вж. точка 121 по-горе), всяко изискване за предварително уведомяване може да има последици, надхвърлящи границите на обстоятелствата по делото на жалбоподателя.

124. Трето, съдът изтъква разнообразието от практики в държавите членки за постигане на баланс между конкуриращите се интереси за неприкосновеност на личния живот и свободата на изразяване (вж. точки 62-63 по-горе). В действителност жалбоподателят не посочва нито една юрисдикция, която да налага самостоятелно изискване за предварително уведомяване. Доколкото може да се установи съществуването на някакво общо съгласие, видно е, че това съгласие е по-скоро срещу изискването за предварително уведомяване, отколкото в негова подкрепа. Съдът признава, че няколко държави членки изискват съгласието на засегнатото лице преди публикуването на материал с лично съдържание. Въпреки това той не е убеден, че необходимостта от съгласие в някои държави може да бъде използвана като доказателство за съгласие на европейско равнище, що се отнася до изискването за предварително уведомяване. Освен това жалбоподателят не посочва никакви международни документи, които да изискват от държавите да въведат изискване за предварително уведомяване. В действителност, както посочва Съдът по-горе (вж. точка 119), действащата система в Обединеното кралство напълно отразява резолюциите на Парламентарната асамблея на Съвета на Европа (вж. точки 56-59 по-горе). Ето защо Съдът прави заключението, че в настоящия случай държавата ответник разполага с широка свобода на преценката.

ii). Яснота и ефективност на изискването за предварително уведомяване

125. Жалбоподателят твърди, че задължението следва да възниква винаги, когато е засегната някаква страна на личния живот. Следователно то няма да се ограничава само до случаите на умишлено разкриване на интимни или сексуални подробности от личния живот. Определено по такъв начин, задължението ще бъде сравнително широко. Независимо от изразените от правителството и встъпилите страни опасения (вж. точки 89, 94, 97 и 101 по-горе), Съдът счита, че понятието „личен живот“ е достатъчно разбираемо за вестниците и репортерите, за да могат те да установят кога една публикация е в състояние да наруши правото на неприкосновеност на личния живот. Особени съображения могат да възникват например във връзка с фотографии, направени сред множество хора, но във всеки закон могат да бъдат включени подходящи разпоредби. Освен това Съдът е на

мнение, че могат да бъдат определени по задоволителен начин тези, които ще бъдат субекти на задължението. Възможно е, например, да се предвиди задължение, чиито субекти да бъдат тези, по отношение на които действа Кодексът на редакторите.

126. Все пак, Съдът е убеден, че опасенията относно практическата ефективност на едно изискване за предварително уведомяване не са неоснователни. Възникват две съображения. Първо, общоприето е едно задължение за предварително уведомяване да изисква съществуването под някаква форма на изключение в „обществен интерес“ (вж. точки 83, 89, 94, 97 и 102 по-горе). Така вестникът може да предпочете да не уведоми лицето, когато е убеден, че впоследствие ще може да защити своето решение на основание обществения интерес. Съдът счита, че за да се предотврати сериозен възпиращ ефект върху свободата на изразяване, разумната убеденост, че е налице засегнат обществен интерес, следва да е достатъчна, за да обоснове неуведомяване, дори когато впоследствие да се установи, че е нямало такъв „обществен интерес“. Становищата на страните явно се различават относно това дали „общественият интерес“ следва да се разбира единствено като конкретен обществен интерес от неуведомяването (например, когато съществува опасност от унищожаване на доказателства) или следва да се изразява и в по-общ обществен интерес от публикуването на материала. Съдът смята, че изключение, което тясно дефинира обществения интерес, ще увеличи възпиращия ефект на всяко задължение за предварително уведомяване.

127. В настоящия случай вестникът ответник се позовава на увереността на репортера и на редактора, че сексуалните действия, в които участва жалбоподателя, са с нацистки отгънък. Затова те твърдят, че публикацията е обоснована заради обществения интерес. Въпреки че съдия Eady критикува прибързания и нехаен начин, по който *News of the World* стига до заключението, че има нацистки елемент, той отбелязва, че мненията относно преценката на „публичния интерес“ варират в широки граници и заключава, че той не е в състояние да приеме, че въпросният журналист и редакторът е трябвало да знаят към релевантния момент, че защитата на тезата за обществения интерес няма да има успех (вж. точки 23-24 по-горе). Така по делото на жалбоподателя не е изключено дори при евентуално съществуване на изискване за предварително уведомяване към релевантния момент, *News of the World* да беше предпочел да не уведомява при никакви обстоятелства, разчитайки към този момент да обоснове публикацията като изключение в обществен интерес.

128. Второ, и то по-важно, всяко изискване за предварително уведомяване няма да има по-голяма тежест от санкциите, налагани за неизпълнението му. Глоба, наложена от регулаторен орган или такава с гражданскоправен характер, освен ако не е в особено голям размер с

цел „назидание“, няма да може да възпре вестниците да публикуват материали с лично съдържание без предварително уведомяване. В случая на жалбоподателя без съмнение една от основните причини, ако не и единствената, за да не се потърси неговия коментар, е да се избегне възможността да се поиска и да се постанови съдебно разпореждане за налагане на забрана (вж. точки 21 и 52 по-горе). Затова *News of the World* решава да поеме риска срещу него да бъде заведено гражданско дело от жалбоподателя след публикуването и вследствие на това да бъде осъден да заплати обезщетение за вреди. При всеки бъдещ случай, спрямо който се прилага изискването за предварително уведомяване, въпросният вестник може да избере да поеме същия риск и да откаже да уведоми, като вместо това предпочете да понесе *ex post facto* глоба.

129. Въпреки че глобите с „назидателен“ характер или наказателноправните санкции могат да бъдат ефективни при насърчаване спазването на изискване за предварително уведомяване, Съдът счита, че при тях съществува риск да се окажат несъвместими с изискванията на член 10 от Конвенцията. Във връзка с това той припомня необходимостта да се подхожда с особено внимание, когато се разглеждат ограничения, които могат да действат като форма на цензура преди публикуване. Съдът е убеден, че заплахата от наказателноправни санкции или „назидателни“ глоби ще има възпиращ ефект, който ще се почувства в областта на политическите репортажи и разследващата журналистика, които се ползват с висока степен на защита съгласно Конвенцията.

iii). Заключение

130. Както бе посочено по-горе, поведението на вестника в случая на жалбоподателя подлежи на силна критика. Освен публикуване на статии, описващи в подробности сексуалните действия на жалбоподателя, *News of the World* публикува фотографии и видеоклипове, получени чрез тайно записване, които несъмнено имат далеч по-силно въздействие от самите статии. Въпреки усилията на жалбоподателя пред редица юрисдикции, тези изображения все още са достъпни в интернет. Съдът не открива никакъв допълнителен принос на аудиовизуалния материал (вж. точка 115 по-горе), който явно е включен в отразяването на събитията, само за да предизвика любопитството на аудиторията и да увеличи неудобството на жалбоподателя.

131. Съдът, подобно на Парламентарната асамблея, признава, че личният живот на публичните личности се е превърнал в твърде печеливша стока за определени кръгове в медиите (вж. точка 57 по-горе). Публикуването на новини за такива лица разнообразява информацията, достъпна за обществеността и макар обикновено по-

скоро да цели забавление, отколкото образование, несъмнено се ползва от защитата на член 10. Въпреки това, както се посочи по-горе, тази защита може да отстъпи пред изискванията на член 8, когато въпросната информация има личен и интимен характер и липсва обществен интерес от нейното разпространение. Във връзка с това Съдът обръща внимание на препоръката на парламентарната комисия Кодексът на редакторите да бъде изменен и да включи изискване към журналистите по принцип да уведомяват лицата – обект на техните статии, преди публикуването, освен в случаите на изключение в „обществен интерес“. (вж. точка 53 по-горе).

132. Съдът обаче последователно подчертава необходимостта да се погледне отвъд фактите по конкретното дело и да се разгледа по-широкото въздействие на изискването за предварително уведомяване. Трябва да се има предвид тесният обхват по член 10 на ограниченията на свободата на пресата да публикува материал, който допринася към дебата по въпроси от обществен интерес. Поради това, отчитайки опасността от възникване на възпиращ ефект вследствие на изискване за предварително уведомяване, сериозните съмнения от ефективността на каквото и да е изискване за предварително уведомяване и широката свобода на преценка в тази област, Съдът приема, че член 8 не налага законово изискване за предварително уведомяване. В съответствие с гореизложеното, Съдът постановява, че липсата на такова изискване в националното право не е нарушение на член 8 от Конвенцията.

ВЪЗ ОСНОВА НА ТЕЗИ СЪОБРАЖЕНИЯ СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО

1. *Обявява* жалбата за допустима;
2. *Постановява*, че не е допуснато нарушение на член 8 от Конвенцията.

Изготвено на английски език и обявено в писмен вид на 10 май 2011 г., в съответствие с член 77, §§ 2 и 3 от Правилника на Съда.

Lawrence Early
Секретар

Lech Garlicki
Председател